

תלמוד בבלי מסכת זבחים
פרק תשיעי - המזבח מקדש
עריכה: אבי גורמן

[פג ע"א]

מתני' :

המזבח מקדש [את] הראוי לו.

רבי יהושע אומר: כל הראוי לאישים, אם עלה לא ירד, שנאמר [\(ויקרא ו, ב\)](#) "היא העולה על מוקדה" - מה עולה שהיא ראויה לאישים אם עלתה לא תרד, אף כל שהוא ראוי לאישים - אם עלה לא ירד.

רבן גמליאל אומר: כל הראוי למזבח, אם עלה לא ירד, שנאמר "היא העולה על מוקדה על המזבח" - מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלתה לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי למזבח - אם עלתה לא תרד.

אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע, אלא הדם והנסכים, שרבן גמליאל אומר לא ירדו ורבי יהושע אומר ירדו.

רבי שמעון אומר: הזבח כשר ונסכים פסולין, הנסכים כשירים והזבח פסול, אפי' זה וזה פסולין - הזבח לא ירד והנסכים ירדו.

[פג ע"ב]

גמ' :

ראוי לו – אין, שאין ראוי לו – לא.

למעוטי מאי?

אמר רב פפא: למעוטי קמצין שלא קידשו בכלי.

מתקיף לה רבינא: מאי שנא מדעולא, דאמר עולא: אימורי קדשים קלין שהעלן לפני זריקת דמן - לא ירדו, נעשו לחמו של מזבח?

הנך לא מיחסרו מעשה בגופייהו, הני מיחסרו מעשה בגופייהו.

ר' יהושע אומר: כל הראוי לאישים כו' :

ורבן גמליאל נמי, הכתיב "עולה על מוקדה"?

ההוא לאהדורי פוקעין הוא דאתא.

ואידך - לאהדורי פוקעין מנא ליה?

נפקא ליה מ-"אשר תאכל האש".

ואידך? - ההוא מיבעי ליה לעכולי עולה אתה מחזיר, ואי אתה מחזיר עכולי קטורת, דתני רבי חנינא בר מניומי בר' אליעזר בן יעקב: [\(ויקרא ו, ג\)](#) "אשר תאכל האש את העולה על המזבח" - עכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עכולי קטורת. ואידך? - לאו ממילא ש"מ, דעכולי עולה מהדרינן.

רבן גמליאל אומר כל הראוי כו' :

ורבי יהושע נמי הכתיב "מזבח"?

ההוא מיבעיא ליה - מאי (טעמא) קאמר רחמנא: כל הראוי למוקדה מקדש מזבח.

ואידך? - "מזבח" אחרינא כתיב.

ואידך? - חד להיכא דהיתה לה שעת הכושר, וחד להיכא דלא היתה לה שעת הכושר. ואידך? - כיון דפסולין נינהו ורבינהו רחמנא, לא שנא היתה לו שעת הכושר לא שנא לא היתה לו שעת הכושר.

רבי שמעון אומר הזבח כשר כו' :

תניא רבי שמעון אומר: "עולה" - מה עולה הבאה בגלל עצמה, אף כל הבאין בגלל עצמן. יצאו נסכים הבאין בגלל זבח.

רבי יוסי הגלילי אומר: מתוך שנאמר [\(שמות כט, לז\)](#) "כל הנוגע במזבח יקדש" - שומע אני בין ראוי ובין שאינו ראוי? - ת"ל: [\(שמות כט, לח\)](#) "כבשים" - מה כבשים ראויין, אף כל ראוי.

ר"ע אומר: [\(שמות כט, יח\)](#) "עולה" - מה עולה ראויה, אף כל ראויה.

מאי בינייהו?

אמר רב אדא בר אהבה: עולת העוף פסולה איכא בינייהו. מר מייתי לה מעולה, ומר מייתי לה מכבשים.

ולמאן דמייתי לה מכבשים, הכתיב "עולה"?

אי כתיב כבשים ולא כתיב עולה, ה"א אפילו מחיים, כתב רחמנא עולה.

ולמאן דמייתי ליה מעולה, הא כתיב "כבשים"?

אי כתיב עולה ולא כתיב כבשים, הוה אמינא אפילו מנחה, כתב רחמנא כבשים.

מאי איכא בין הני תנאי, להני תנאי דמתניתין?

אמר רב פפא: קמצים שקדשו בכלי איכא בינייהו. לתנאי דידן - לא ירדו, לתנאי דמתניתא - ירדו.

אמר ר"ל (אמר):

מנחה הבאה בפני עצמה - לדברי כולן לא תרד, לדברי רבי יוסי הגלילי ור"ע
[פד ע"א] תרד;

מנחה הבאה עם הזבח - לדברי ר"ג ורבי יהושע לא תרד, לדברי כולן תרד;
נסכים הבאין בפני עצמן - לדברי כולן ירדו, לדברי ר"ג ור"ש לא ירדו;
נסכין הבאין עם הזבח - לדברי כולן ירדו, לדברי ר"ג לחודיה לא ירדו.

פשיטא?

מנחה הבאה בפני עצמה - איצטריכא ליה, וכדרבא, דאמר רבא: מתנדב אדם מנחת
נסכים בכל יום.

ונשמעינן כדרבא?!

נסכים הבאים עם הזבח - איצטריכא ליה, דקא מקרב להו למחר, וליומא [או] חרא,
ס"ד אמינא - הואיל ואמר מר: (במדבר כט, יח) "מנחתם ונסכיהם" - בלילה,
"מנחתם ונסכיהם" - למחר, כנסכים הבאין בפני עצמן דמו ומודי ר"ש דלא ירדו? -
קמ"ל.

מתני'

אלו אם עלו לא ירדו:

הלן, והיוצא, והטמא, ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ושקבלו פסולין, וזרקו את
דמו.

רבי יהודה אומר: שנשחט בלילה, ונשפך דמה, ויצא דמה חוץ לקלעים - אם עלתה
תרד.

ר"ש אומר: לא תרד (שהיה פסולו בקדש), שר"ש אומר: כל שפסולו בקדש - הקדש מקבלו, לא היה פסולו בקדש - אין הקדש מקבלו.

ואלו שלא היו פסולין בקדש: הרובע, והנרבע, והמוקצה, והנעבד, והאתנן, והמחיר, והכלאים, והטרפה, והיוצא דופן, ובעלי מומין.

ר"ע מכשיר בבעלי מומין.

רבי חנינא סגן הכהנים אומר: דוחה היה אבא את בעלי מומין מע"ג המזבח.

כשם שאם עלו - לא ירדו, כך אם ירדו - לא יעלו.

וכלן שעלו חיים לראש המזבח - ירדו.

עולה שעלתה חיה לראש המזבח - תרד. שחטה בראש המזבח - יפשיט וינתחה במקומה.

גמ':

תניא, ר' יהודה אומר: [\(ויקרא ו, ב\)](#) "זאת", "היא", "העולה" - הרי אלו ג' מיעוטי: פרט לשנשחטה בלילה, ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים - שאם עלתה תרד.

ר"ש אומר: "עולה" - אין לי אלא עולה כשרה, מנין לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים והלך והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו הניתנין למטה שנתנין למעלה ולמעלה שנתנין למטה והניתנין בחוץ שנתנין בפנים שנתנין בחוץ ופסח וחסאט ששחטן שלא לשמן - מנין? - ת"ל: "תורת העולה" - ריבה תורה אחת לכל העולין, שאם עלו לא ירדו. יכול שאני מרבה הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד ואתנן ומחיר וכלאים וטרפה ויוצא דופן? - ת"ל: "זאת". ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו? - אחר שריבה **[פד ע"ב]** הכתוב ומיעט, מרבה אני את אלו שהיה פסולין בקדש, ומוציא אני את אלו שלא היה פסולין בקודש.

ורבי יהודה - מיייתי לה מהכא: מפני מה אמרו 'לן בדס' כשר? - שהרי לן כשר באימורין. 'לן באימורין' כשר, שהרי 'לן' כשר בבשר. 'יוצא' - שהיוצא כשר בבמה. 'טמא' - הואיל והותר לעבודת ציבור. 'חוץ לזמנו' - הואיל ומרצה לפיגולו. 'חוץ למקומו' - הואיל ואיתקש לחוץ לזמנו. 'שקבלו פסולין וזרקו את דמו' - בהנך פסולי דחזו לעבודת ציבור.

וכי דנין דבר שלא בהכשרו, מדבר שבהכשרו?

תנא א"זאת תורת העולה" ריבה סמך ליה.

א"ר יוחנן: השוחט בהמה בלילה בפנים (המעלה בחוץ פטור בחוץ) והעלה בחוץ – חייב. [פה ע"א] לא תהא פחותה משוחט בחוץ ומעלה בחוץ.

מתיב רב חייא בר אבין: השוחט עוף בפנים ומעלה בחוץ – פטור. שחט בחוץ ומעלה בחוץ – חייב. נימא לא תהא פחותה משוחט ומעלה בחוץ?
תויבתא.

איבעית אימא: שחיטת העוף בפנים מיקטל קטליה.

אמר עולא: אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמן – לא ירדו, נעשו לחמו של מזבח.

א"ר זירא: אף אנן נמי תנינא – "שנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים" – ומה התם דאם בא לזרוק אין לו לזרוק, אמרת – אם עלו לא ירדו, הכא דאם בא לזרוק זורק, לא כל שכן!

תרגמא אקדשי קדשים.

הרי פסח דקדשים קלים הוא!

תרגמא בשלא לשמן.

תנן: "יכולן שעלו חיון לגבי מזבח – ירדו". – הא שחוטין – לא ירדו. מאי לאו, ל"ש קדשי קדשים, לא שנא קדשים קלים!
לא, הא שחוטין – מהן ירדו מהן לא ירדו.

והא "כולן" קתני?

"כולם" – אחיין.

פשיטא?

לעולם אחיין, ובדוקין שבעין ואלביא דר"ע, דאמר: אם עלו לא ירדו.

במאי אוקימתא – בפסולין, אימא סיפא: "וכן עולה שעלתה חיה לראש המזבח – תרד, שחטה בראש המזבח – יפשיט וינתח במקומה" – ואי פסולה, בת הפשט ונתוח היא? – (ויקרא א, ו) "ונתח אותה" אמר רחמנא, "אותה" – כשרה ולא פסולה?

סיפא אתאן לכשרה, ומאי קמשמע לך? – דיש הפשט ונתוח בראש המזבח.

ולמאן דאמר: אין הפשט ונתוח בראש המזבח, מאי איכא למימר?

הכא במאי עסקינן, כגון שהיתה לו שעת הכושר ונפסלה, ורבי אלעזר ברבי שמעון היא, דאמר: כיון שנזרק הדם והורצה בשר שעה אחת - יפשיטנה ועורה לכהנים.

ואלא דקתני "כיצד עושה - מוריד את הקרבים למטה ומדיחן" - למה לי?

היכי נעביד? - נקריבינהו בפרתייהו? – (מלאכי א, ח) "הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך"?!

אנן הכי קאמרינן: "מדיחן" למה לי?

דאי מיתרמי כהן אחרינא ולא ידע נסקינהו.

[פה ע"ב] ואנן ניקו נעביד להו לכהנים מילתא דאתו בה לידי תקלה?

אפי"ה עדיפא, שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבילה.

אמר רבי חייא בר אבא: בעי רבי יוחנן - אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמן, ירדו או לא ירדו?

א"ל רבי אמי: ותיבעי לך מעילה?

א"ל: מעילה לא קמיבעיא לי, דזריקה הוא דקבעה להו במעילה, כי קמיבעיא ליה ירידה.

ופשיט - לא ירדו ואין בהן מעילה.

רב נחמן בר יצחק מתני הכי: א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן - אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמן, יש בהן מעילה או לא?

א"ל רבי אמי: ותיבעי לך ירידה?

א"ל: ירידה לא קא מיבעי לי, דנעשו לחמו של מזבח, כי קמיבעי לי מעילה.

ופשיט הכי - לא ירדו ואין בהן מעילה.

ואלו לא היה פסולן [וכו']:

א"ר יוחנן: לא הכשיר ר"ע אלא בדוקין שבעין - הואיל וכשרים בעופות, והוא שקדם הקדשן את מומן.

ומודה ר"ע בעולת נקבה, דכשקדם מומה להקדשה דמיא.

בעי רבי ירמיה : יש נרבע בעופות או אין נרבע בעופות? מי אמר "מן הבהמה" - להוציא את הרובע והנרבע, כל היכא דאיתיה ברובע - איתיה בנרבע, כל היכא דליתיה ברובע - ליתיה בנרבע, או דלמא הרי נעבדה בו עבירה?

אמר רבה : ת"ש – "ר"ע מכשיר בבעלי מומין". ואם איתא, נכשיר נמי בנרבע הואיל וכשר בעופות. שמע מינה.

אמר רב נחמן בר יצחק : אף אנן נמי תנינא : הנרבע והמוקצה והנעבד ואתנן ומחיר וטומטום ואנדרוגינוס כולן מטמאין בגדים אבית הבליעה. ש"מ.

רבי חנינא סגן הכהנים כו' :

מאי קמ"ל?

איבעית אימא - מעשה קמ"ל.

ואיבעית אימא - מאי דוחה, כלאחר יד.

כשם שאם עלה כו' :

אמר עולא : לא שנו אלא שלא משלה בהן האור, אבל משלה בהן האור – יעלו.

רב מרי - מתני ארישא.

רב חנינא מסורא - מתני אסיפא : "העצמות והגידין והקרניים והטלפים, בזמן שמחוברין – יעלו. פרשו - לא יעלו." - אמר עולא : לא שנו אלא שלא משלה בהן האור, אבל משלה בהן האור – יעלו.

מאן דמתני אסיפא, כ"ש ארישא. ומאן דמתני ארישא, אבל אסיפא - לאו בני הקטרה נינהו.

מתני' :

ואלו אם עלו - ירדו : בשר קדשי קדשים, ובשר קדשים קלים, ומותר העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, והקטורת.

הצמר שבראשי כבשים, ושער שבזקן תישים, והעצמות, והגידים, והקרניים, והטלפים - בזמן שהם מחוברים – יעלו, שנאמר [\(ויקרא א, ט\)](#) "והקטיר הכהן את הכל". פירשו - לא יעלו, שנאמר [\(דברים יב, כז\)](#) "ועשית עולותיך הבשר והדם".

גמ':

ת"ר: [\(ויקרא א, ט\)](#) "והקטיר הכהן את הכל המזבחה" - לרבות העצמות והגידים והקרניים והטלפים. יכול אפילו פרשו? - תלמוד לומר: "ועשית עולותיך הבשר והדם". אי בשר ודם [פו ע"א] יכול יחלוץ גידין ועצמות ויעלה בשר לגבי מזבח? - ת"ל: "והקטיר הכהן את הכל" - הא כיצד? - מחוברין יעלו, פירשו - אפי' הן בראש המזבח – ירדו.

מאן תנא דשמעת ליה דאמר פירשו ירדו?

רבי היא. דתניא:

[\(ויקרא א, ט\)](#) "והקטיר הכהן את הכל המזבחה" - לרבות העצמות והגידין והקרניים והטלפים, אפילו פירשו. ואלא מה אני מקיים [\(דברים יב, כז\)](#) "ועשית עולותיך הבשר והדם"? - לומר לך עיכולי עולה אתה מחזיר, ואי אתה מחזיר עיכולי גידין ועצמות.

רבי אומר: כתוב אחד אומר – "והקטיר הכהן את הכל המזבחה" – ריבה, וכתוב אחד אומר – "ועשית עולותיך הבשר והדם" – מיעט. הא כיצד? - מחוברין יעלו, פירשו - אפי' הן בראש המזבח ירדו.

פירשו לא יעלו [וכו']:

אמר רבי זירא: לא שנו אלא שפירשו כלפי מטה, אבל כלפי מעלה - קרובי הוא דאקריבו לעיכול.

ואפילו פירשו?

אמר רבה: הכי קאמר - לא שנו אלא שפירשו לאחר זריקה, אבל פירשו קודם זריקה - אתאי זריקה ושריתניהו, אפי' למעבד מינייהו קתא דסכיני.

סבר לה כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל: נאמר [\(ויקרא ז, ז\)](#) "לו יהיה" בעולה, ונאמר [\(ויקרא ז, ז\)](#) "לו יהיה" באשם. מה אשם - עצמותיו מותרין, אף עולה - עצמות מותרין.

מופני, דאי לא מופני - איכא למיפרך: מה לאשם שכן בשרו מותר?!

"לו יהיה" יתירא כתיב.

מתיב רב אדא בר אהבה: עצמות קדשים - לפני זריקה מועלין בהן, לאחר זריקה - אין מועלין בהן. ושל עולה - מועלין בהן לעולם!?

אימא: ושל עולה - פירשו לפני זריקה אין מועלין בהן, לאחר זריקה - מועלין בהן לעולם.

ופליגא דר"א, דא"ר אלעזר: פירשו לפני זריקה - מועלין בהם, לאחר זריקה - לא נהנין ולא מועלין.

מתני':

וכולן שפקעו מעל גבי המזבח - לא יחזיר. וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח - לא יחזיר. איברים שפקעו מעל גבי המזבח, קודם חצות - יחזיר ומועלין בהן, לאחר חצות - לא יחזיר ואין מועלין בהם.

כשם שהמזבח מקדש את הראוי לו, כך הכבש מקדש. כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן, כך הכלים מקדשין.

גמ':

ה"ד? - אי דאית בהו ממש - אפילו לאחר חצות נמי, אי דלית בהו ממש - אפי' קודם חצות נמי לא!?

לא צריכא [פו ע"ב], בשרירי.

מנא הני מילי?

אמר רב: כתוב אחד אומר: [\(ויקרא ו, ב\)](#) "כל הלילה והקטיר", וכתוב אחד אומר: [\(ויקרא ו, ב\)](#) "כל הלילה והרים" – חלקיהו - חציו להקטרה וחציו להרמה.

מתיב רב כהנא: "בכל יום תורם את המזבח מקרות הגבר או סמוך לו מלפניו [או] מאחריו, ביום הכיפורים - בחצות, ברגלים - באשמורת הראשונה" - ואי סלקא דעתך מחצות דאורייתא, היכי מקדמינן והיכי מאחרינן?

אלא אמר רבי יוחנן: ממשמע שנאמר "כל הלילה" - איני יודע שעד הבקר? - מה תלמוד לומר "עד בקר" - תן בקר לבקרו של לילה. - הלכך כל יומא - מקרות הגבר סגי, ביום הכיפורים - משום חולשא דכהן גדול מחצות, ברגלים - דנפיש קרבנות

דקדמי אתו ישראל - מאשמורת הראשונה, כדקתני סיפא: "לא היתה קריית הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מלאה מישראל".

איתמר: פירשו קודם חצות והחזירין אחר חצות - רבה אמר: [פז ע"א] חצות שני עוכלתן. רב חסדא אמר: עמוד השחר עוכלתן.

אמרי בי רב: מאי טעמא דרב חסדא? - ומה חצות שאין עושה לינה - עושה עיכול, עמוד השחר שעושה לינה - אינו דין שעושה עיכול!

פירשו קודם חצות והחזירין לאחר עמוד השחר - רבה אמר: חצות שני עוכלתן. רב חסדא אמר: אין בהן עיכול לעולם.

מתקיף לה רב יוסף: ומאן לימא לן דחצות בראש המזבח משויא להו עיכול, דילמא כל היכא דמשכחא להו משויא להו עיכול?

שלחו מתם הלכתא כרב יוסף.

איתמר נמי, א"ר חייא בר אבא: פירשו קודם חצות והחזירין אחר חצות - לא נהנין ולא מועלין.

וכן תנא בר קפרא: פירשו קודם חצות והחזירין לאחר חצות - יוצאין מידי מעילה.

א"ל רב פפא לאביי: וכי מאחר דשלחו מתם הילכתא כרב יוסף, וא"ר חייא בר אבא וכן תני בר קפרא - רבה ורב חסדא במאי פליגי?

אמר ליה: בשמנים.

בעא מיניה רבא מרבה: לינה מועלת בראשו של מזבח או אינה מועלת בראשו של מזבח?

היכי דמי? אילימא דלא ירדו, השתא לנו בעזרה אמרת דלא ירדו, בראשו של מזבח מיבעיא? ואלא דירדו, לשלחן מדמינן לה - דתנן: "אפילו הן על השלחן ימים רבים אין בכך כלום", או דילמא לקרקע מדמינן?

א"ל: אין לינה בראשו של מזבח.

קיבלה מיניה או לא?

ת"ש, דאיתמר: איברים שלנו בעזרה - מקטר והולך כל הלילה. לן בראשו של מזבח - מקטר והולך לעולם. ירדו - רבה אמר: יעלו, רבא אמר: לא יעלו.

ש"מ לא קיבלה מיניה - ש"מ.

כשם שהמזבח מקדש כו':

תנו רבנן: (שמות כט, לו) "הנוגע במזבח" - אין לי אלא מזבח, כבש מניין? - ת"ל "את המזבח". כלי שרת - מניין? - ת"ל: (שמות ל, כט) "כל הנוגע בהם יקדש".

בעא מיניה ר"ל מר"י: כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין?
א"ל תניתוה - "כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן, כך כלים מקדשין".
א"ל: לכתחילה ליקרב - קמיבעי לי.
הא נמי תנינא: [פז ע"ב] "שקיבלו פסולין וזרקו את דמו" - מאי לאו, שקיבלו פסולין וזרקו פסולין!
לא, שקיבלו פסולין, א"נ - שזרקו פסולין.

אזיר מזבח - כמזבח דמי או לא?
ת"ש: "כשם שהמזבח מקדש, כך כבש מקדש". ואי אמרת אזיר מזבח לאו כמזבח דמי, אזיר כבש נמי לאו ככבש דמי, היכי מסיק ליה מכבש למזבח הוה ליה ירוד?!
דנגד ליה.

והא אזיר יש בין כבש למזבח?
רובו לכבש - ככבש, רובו למזבח - כמזבח.
תיפשוט מהא, הא דבעי רמי בר חמא: יש חיבור לעולין או לא - תיפשוט דיש חיבור?
הא לא קשיא, תיפשוט.

מתקיף לה רבא בר רב חנן: ואי אמרת אזיר מזבח כמזבח דמי, עולת העוף דפסלה במחשבה, היכי משכחת לה? - הא קלטה מזבח?!

מתקיף לה רב שימי בר אשי: אלמה לא, משכחת לה כגון דאמר - הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה.

הניחא לרבא דאמר לינה מועלת בראש המזבח, אלא לרבה דאמר אין לינה מועלת בראש המזבח - ליתא למחשבתו!

לרבה נמי משכחת לה, כגון דאמר - הריני מולקה על מנת להורידה קודם עמוד השחר ולהעלותה לאחר עמוד השחר.

להך גיסא מיהא תיפשוט, דאזיר מזבח כמזבח דמי, דאי ס"ד אזיר מזבח לאו כמזבח
דמי [פח ע"א] - חטאת העוף פסולה היכי מזה מדמה - הוה ליה ירוד! שאר פסולים
היכי זריק להו מדמה?!

דמגע להו.

הא הזאה היא, מיצוי היא! הא זריקה, שפיכה היא! ועוד דרך הזאה בכך? - דרך זריקה
בכך!

אמר רב אשי: אי דנקט להו בראש המזבח - ה"נ, כי קאמר דתלנהו בקניא. מאי?
תיקו.

מתני':

כלי הלח - מקדשין את הלח, ומדות יבש - מקדשות את היבש.

אין כלי הלח מקדשת את היבש, ולא יבש מקדש את הלח.

כלי הקודש שניקבו, אם עושין בהן מעין מלאכתן שהיו עושין והן שלימים – מקדשין,
ואם לאו - אין מקדשין.

וכולן אין מקדשין אלא בקודש.

גמ':

אמר שמואל: לא שנו אלא מדות, אבל מזרקות – מקדשין, שנאמר ([במדבר ז](#),
[יג](#)) "שניהם מלאים סולת".

א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא: מנחה לחה היא

א"ל: לא נצרכה אלא ליבש שבה.

איבעית אימא: מנחה לגבי דם - כיבש דמי.

אמר שמואל: כלי שרת אין מקדשין אלא שלימין, אין מקדשין אלא מלאין, אין
מקדשין אלא מתוכן.

ואמרי לה: אין מקדשין אלא שלימין, ומלאים ומבפנים.

מאי בינייהו?

איכא בינייהו - בירוצי מדות.

במתניתא תנא : אין מקדשין אלא שלימין ומלאים, ומתוכן ובפנים.

א"ר אסי א"ר יוחנן : לא שנו אלא שאין דעתו להוסיף, אבל דעתו להוסיף - ראשון ראשון קודש.

תניא נמי הכי : "מלאין" - אין מלאין אלא שלימין. אמר רבי יוסי : אימתי - בזמן שאין דעתו להוסיף, אבל דעתו להוסיף - ראשון ראשון קודש.

אין כלי הלח מקדש [וכו'] :

אמר רב ואיתימא רב אסי : אין מקדשין ליקרב, אבל מקדשין ליפסל.

איכא דמתני לה אהא : אין מביאין מנחות ונסכים ומנחת בהמה וביכורים מן המדומע, ואין צ"ל מערלה וכלאי הכרם. ואם הביא - לא קדש.

אמר רב ואיתימא רב אסי : לא קדש ליקרב, אבל קדש ליפסל.

ת"ר : כלי קדש שניקבו - אין מתיכין אותן, ואין מתיכין לתוכן אבר. נפגמו - אין מתקנין אותן. סכין שנפגם - אין משחיזין את פגימתה. נשמטה - אין מחזירין אותה. אבא שאול אומר : סכין מטרפת היתה במקדש, ונמנו עליה כהנים וגנזוה.

ת"ר : בגדי כהונה אין עושין אותם מעשה מחט אלא מעשה אורג, שנאמר [\(שמות כח, לב\)](#) "מעשה אורג". נתגעלו - אין מכבסין לא בנתר ולא באהל.

הא במים מכבסין?

אמר אביי : ה"ק - הוגעו במים מכבסין אותו בנתר ואהל, [\[פח ע"ב\]](#) הוגעו לנתר ואהל - אף במים אין מכבסים.

ויש אומרים אין מכבסין אותן כל עיקר, שאין עניות במקום עשירות.

ת"ר : מעיל כולו של תכלת היה, שנאמר [\(שמות לט, כב\)](#) "ויעש את מעיל האפוד כליל תכלת". שוליו כיצד? - מביא תכלת וארגמן ותולעת שני שזורין, ועושה אותן כמין רימונים שלא פיתחו פיהן וכמין קונאות של קנסות שבראשי תינוקות. ומביא שבעים ושנים זגין שבהן שבעים ושנים עינבלין, ותולה בהן שלשים וששה בצד זה ושלשים

וששה מצד זה. רבי דוסא אומר משום רבי יהודה: שלשים וששה היו, שמונה עשרה מצד זה ושמונה עשרה מצד זה.

אמר רבי עיניני בר ששון: כמחלוקת כאן כך מחלוקת במראות נגעים, דתנן: מראות נגעים - רבי דוסא בן הרכינס אומר: ל"ו, עקביא בן מהללאל אומר: שבעים ושנים.

ואמר רבי עיניני בר ששון: למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה? - לומר לך, מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין. כתונת מכפרת על שפיכות דם, שנאמר [\(בראשית לו, לא\)](#) "וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם". מכנסים מכפרת על גילוי עריות, שנאמר [\(שמות כח, מב\)](#) "ועשה להם מכנסי בד [לכסות] (את) בשר ערוה".

מצנפת מכפרת על גסי הרוח. מנין? אמר רבי חנינא: יבא דבר שבגובה, ויכפר על גובה. אבנט מכפר על הרהור הלב, היכא דאיתיה.

חושן מכפר על הדינין, שנא' [\(שמות כח, טו\)](#) "ועשית חושן משפט". אפוד מכפר על עבודת כוכבים, שנאמר [\(הושע ג, ד\)](#) "אין אפוד ותרפים".

מעיל מכפר על לשון הרע. מנין? - א"ר חנינא: יבא דבר שבקול, ויכפר על קול הרע. וציץ מכפר על עזות פנים. בציץ כתיב [\(שמות כח, לח\)](#) "והיה על מצח אהרן", ובעזות פנים כתיב [\(ירמיהו ג, ג\)](#) "ומצח אשה זונה היה לך".

איני? והא"ר יהושע בן לוי: שני דברים לא מצינו להן כפרה בקרבנות ומצינו לו כפרה ממקום אחר, ואלו הן: שפיכות דמים ולשון הרע. שפיכות דמים - מעגלה ערופה, ולשון הרע - מקטרת, דתני רב חנניה: מנין לקטרת שמכפרת, שנאמר [\(במדבר יז, יב\)](#) "ויתן את הקטרת ויכפר על העם", ותני דבי רבי ישמעאל: על מה קטורת מכפרת? - על לשון הרע, יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי? - קשיא לשון הרע אלשון הרע, קשיא שפיכות דמים אשפיכות דמים!

לא קשיא הא דידיע מאן קטליה, הא דלא ידיע מאן קטליה.

אי דידיע מאן קטליה, בר קטלא הוא!

במזיד ולא אתרו ביה.

ולשון הרע אלשון הרע נמי לא קשיא, הא בצינעא הא בפרהסיא.